

Co nového přináší nová vyhláška č. 73/2010 Sb.? (3. část)

Ing. Jaroslav Melen, soudní znalec z oboru bezpečnosti práce se specializací v elektrotechnice

Současně se nabízí zcela logická otázka. Proč tvůrce Vyhlášky do **třídy II.**, tedy podle něj třídy s menší mírou ohrožení zdraví a bezpečnosti osob a majetku, nezahrnul v jeho dikci pracoviště z hlediska úrazu elektrickým proudem **nebezpečných** působením vnějších vlivů? *Nebezpečí působení vnějších vlivů musí vyplývat z projektové dokumentace.* Takovéto konkrétní prostory, ve kterých se vyskytují vnější vlivy vedoucí k jejich klasifikaci jako nebezpečné, uvádí rovněž citované normy v tab. 32-NM2, popř. tab. NA.6.

Posud, milý čtenáři, rovněž, jaký asi měl důvod tvůrce Vyhlášky, když:

□ **do skupiny C** ve **třídě I** zařadil vedle sebe *Zařízení v prostorech pro léčebné účely a Zařízení ve zdravotnických zařízeních* (aniž by je vymezil!)? V čem podle něj spočívá u prostorů pro léčebné účely (které rovněž nedefinuje) – o nichž se lze v této chvíli jen domnívat, že to jsou prostory v lázeňských objektech, zvýšená míra ohrožení zdraví a bezpečnosti osob a majetku? Vždyť k požadavkům souboru norem ČSN 33 2000, které nepochybně pro elektrické instalace v lázeňských objektech platí, neexistují žádné doplňující požadavky. S takovými nepočítala ani ČSN 33 2140:1987¹⁹⁾ a nepočítá ani TNI 33 2140²⁰⁾, natož norma IEC 60364-7-710:2002²¹⁾!

V příloze č. 1 je zařazení Zařízení, kromě uvedeného, také zmatečné. Ponechávám na laskavém čtenáři, aby si po zodpovězení následující otázky udělal sám obrázek o tom, zda to není naopak (ve vazbě na bod 4. a 5. přílohy č. 2 k Vyhlášce) provedeno záměrně. **Proč snad záměrně?**

Představme si **skupinu B** ve **třídě I.** představující: *Zařízení pracovišť z hlediska úrazu elektrickým proudem zvlášť nebezpečných působením vnějších vlivů; nebezpečí působení vnějších vlivů musí vyplývat z projektové dokumentace.*

Potom v kterémkoliv prostoru, ve kterém jsou (užívána, provozována nebo jakkoliv chceme vyjádřit, že tam vůbec jsou) Zařízení kterékoliv **skupiny** ze **třídy II.**, pro něž byl v protokolu o určení vnějších vlivů uveden být jen jediný z vnějších vlivů z tab. 32-NM3 ČSN 33 2000-3:1995, resp. od 1. května 2010 z tab. NA.6 ve změně Z1 ČSN 33 2000-4-41 ed. 2:2007, vedoucí k přiřazení

k prostoru z hlediska nebezpečí úrazu elektrickým proudem *zvlášť nebezpečnému*, stává se toto Zařízení Zařízením **třídy I.**? Co z toho podle Vyhlášky vyplývá, to si každý může najít v bodech 4. a 5. přílohy č. 2 Vyhlášky.

Navíc, a o to je to závažnější, Vyhláška je z hlediska ochrany života a zdraví osob diskriminační! **Proč diskriminační?**

Jak si jinak lze vysvětlit např. to, že Zařízení pro výrobu, přeměnu, přenos, rozvod a odběr elektrické energie a elektrické instalace ve shora zmíněných prostorech pro léčebné účely a ve zdravotnických zařízeních je tímto svým zařazením hodnoceno jako Zařízení s vyšší mírou ohrožení (což je samo paradoxní), a *potřebují* proto podle Vyhlášky vyšší stupeň intervence státu – viz opět body 4. a 5. přílohy č. 2 Vyhlášky. Naproti tomu Zařízení pro výrobu, přeměnu, přenos, rozvod a odběr elektrické energie a elektrické instalace v zemědělských stavbách to *nepotřebují*?

To osoba pracující v zemědělských stavbách nevyžaduje rovnocenný stupeň ochrany života a zdraví?

Jak se to srovná s odst. 3 čl. 11 Listiny základních práv a svobod²²⁾?

K tomu již v této chvíli dodávám: *Aby ze zařazení vyhrazených technických zařízení (nejen elektrických) do jednotlivých tříd a skupin měla vyplynout – a jak je vidět z příloh Vyhlášky (rozvedu to dále) také vyplývá – pro adresné subjekty právní povinnost konat nebo něco strpět, muselo by to být provedeno zákonem, a nikoliv jen prováděcím právním předpisem!*

Zmocnění Ad b)

Stanovení bližších podmínek bezpečnosti Zařízení (podle přílohy č. 2 k Vyhlášce)

Bylo-li zmocnění dáno ustanovením § 7b odst. (1) Zákona, jímž MPSV:

c) *stanoví bližší podmínky kladené na vyhrazená technická zařízení, pokud jde o úroveň jejich bezpečnosti, umístění, montáž, opravy, provoz, prohlídky, revize, zkoušky a provozní dokumentaci, pak jsou na první pohled zřejmě tři a jedna skrytá skutečnost.*

Zde jsou ony tři zřejmé skutečnosti:

1. Příloha č. 2 k Vyhlášce tvrdí, že stanoví bližší podmínky bezpečnosti zařízení (aniž by definovala, co se rozumí bezpečností Zařízení). Namísto toho, aby podle zmocnění stanovila bližší podmínky s ohledem na jejich bezpečnost, což ve skutečnosti stejně nestanovila.

Navíc takové zmocnění Zákon neobsahoval a ani jej obsahovat nemohl. Proč nemohl? Protože každé elektrické zařízení se skládá z výrobků a jejich bezpečnost je stejně tak jako po jejich sestavení do konkrétní finální podoby elektrického zařízení pokryta zák. č. 22/1997 Sb. nebo zák. č. 102/2002 Sb. Pro případ jejich sestavení do konkrétní finální podoby jako elektrické instalace je ověření podmínek bezpečnosti zařízení zaručeno vykonáním výchozí revize. Ani v jedné z dvou zmíněných podob nenajdeme v právním předpisu, stejně tak jako ve třetím případě v technické normě²³⁾ upravující danou oblast žádné ustanovení o úrovni bezpečnosti! Na to Vyhláška zapoměla. Navíc termín *výchozí revize* v ní není uveden.

2. Příloha č. 2 k Vyhlášce nestanovila podle zmocnění bližší podmínky pro **prohlídky ani pro provozní dokumentaci** Zařízení. Není-li celá právní úprava podle zákonného zmocnění provedena v samotném právním předpisu – zde ve Vyhlášce, může být obsažena v příloze k právnímu předpisu jako jeho součástí²⁴⁾. Právní úprava podle zákonného zmocnění tak není kompletní.

3. Pokud jde o **provoz zařízení**, Vyhláška bližší podmínky na ně kladené uvádí pouze v bodech 3., 4. a 5. této přílohy.

Která že je to ta skrytá skutečnost?

Stačí připomenout první větu z ustanovení § 4 odst. 6 zrušené vyhlášky: *Výchozí a pravidelné revize smějí vykonávat jen revizní technici.*

¹⁹⁾ ČSN 33 2140:1987 Elektrotechnické předpisy. Elektrický rozvod v místnostech pro lékařské účely (plus změna a). Tato norma platí pro navrhování, provoz a údržbu elektrických rozvodů v místnostech pro lékařské účely, které se nacházejí ve zdravotnických zařízeních. Neplatí pro elektrické rozvody ve zdravotnických vozidlech.

²⁰⁾ Technická normalizační informace TNI 33 2140 Elektrický rozvod v místnostech pro lékařské účely – Komentář k ČSN 33 2140.

²¹⁾ IEC 60364-7-710 Elektrická instalace v budovách – Část 7-710: Zařízení jednoúčelová a ve zvláštních objektech – objekty pro lékařské účely.

²²⁾ Vlastnictví zavazuje. Nesmí být zneužito na újmou práv druhých anebo v rozporu se zákonem chráněnými obecnými zájmy. Jeho výkon nesmí poškozovat lidské zdraví, přírodu a životní prostředí nad míru stanovenou zákonem.

²³⁾ ČSN 33 2000-6:2007 Elektrické instalace nízkého napětí – Část 6: Revize. Norma je zaměřena na provádění výchozích a pravidelných revizí v elektrických instalacích a na vypracování zpráv o revizích. Revize, a to výchozí i pravidelné, se provádějí pro ověření, zda elektrická instalace je z hlediska bezpečnosti vyhovující.

²⁴⁾ Čl. 29 odst. 1 Legislativních pravidel vlády.

Kouzlo nechtěného zafungovalo dvakrát, aniž si to tvůrce vyhlášky jistě uvědomil.

Poprvé – po 1. červnu 2010 – nemusí mít ten, kdo by chtěl vykonávat jako živnost pravidelné revize elektrických zařízení, k tomu osvědčení ani oprávnění. **Proč?** Stačí se podívat do živnostenského zákona na podmínky pro ohlašovací řemeslnou živnost, kterou jsou montáže, opravy, revize a zkoušky elektrických zařízení, a člověk zjistí, že mu k tomu stačí třeba jen řádné ukončení středního vzdělání s výučním listem v příbuzném oboru vzdělání a doklad o vykonání jedno- roční praxe v oboru.

Podruhé – po 1. červnu 2010 si proto žádný oblastní inspektorát práce, pokud by chtěl uložit ve správním řízení pokutu za přestupek dle § 20 odst. 1 písm. b) zákona o inspekci práce²⁵⁾, ani „neškrtně“.

Podívejme se, co zmínění tři body 3., 4. a 5. přílohy č. 2, pokud jde o **provoz zařízení**, evidentně pří- nášejí:

Bod 3. říká:

U zařízení musí být před jeho uvedením do provozu osvědčena jeho bezpečnost v rozsahu a za podmínek stanovených právními a ostatními předpisy k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci⁴⁾ a v sou- ladu s technickou dokumentací; osvědčení vykonává revizní technik s platným osvědče- ním příslušného druhu a rozsahu podle jiného právního předpisu⁵⁾.

Tímto bodem, popř. jeho druhou částí oznamovací věty: ... *osvědčení vykonává re- vizní technik s platným osvědčením...* nemů- že být právně založena povinnost²⁶⁾ revizní- ho technika, natož v tak širokém rozsahu. To snad neměl tvůrce Vyhlášky na mysli. Bohu- žel ve spojení s první částí věty je navíc celý bod zmatečný.

Proč? Posud' milý čtenáři sám, co říká již vzpomínaný § 349 odst. 1 zákoníku práce, na který je odvolávka 4), a co by podle něho měl revizní technik opravdu osvědčovat:

§ 349 – dříve § 273 zákona č. 65/1965 Sb. v platném znění

(1) Právní a ostatní předpisy k zajištění bez- pečnosti a ochrany zdraví při práci jsou předpisy na ochranu života a zdraví, před- pisy hygienické a protiepidemické, technic- ké předpisy, technické dokumenty a tech-

nické normy, stavební předpisy, doprav- ní předpisy, předpisy o požární ochraně a předpisy o zacházení s hořlavinami, vý- bušninami, zbraněmi, radioaktivními lát- kami, chemickými látkami a chemický- mi přípravky a jinými látkami škodlivými zdraví, pokud upravují otázky týkající se ochrany života a zdraví.

To snad tvůrce vyhlášky nemyslel vážně!

Bod 4. říká:

Zahájení montáže zařízení třídy I. ozna- muje osoba uvedená v bodu 1²⁷⁾ bez zbyteč- ného odkladu organizací státního odborné- ho dozoru.

Tento bod:

1. Přináší zmatek, neboť není Vyhláškou vy- mezeno, co se jednoznačně míní zaháje- ním montáže.
2. Právnícké a podnikající fyzické osobě pro- vádějící montáž Zařízení se ukládá právní povinnost, která není založena zákonem. Což je v rozporu s čl. 2 odst. 4²⁸⁾ Ústavy ČR – zák. č. 1/1993 Sb. a čl. 4 odst. 1²⁹⁾ Listiny základních práv a svobod – zák. č. 2/1993 Sb.

Bod 5. říká:

Zařízení třídy I. lze uvést do provozu jen na základě odborného a závazného stanovis- ka³⁰⁾ organizace státního odborného dozoru.

Co k němu dodat?

1. Zákon v § 7b odst. 1 a písm. b) nezmoc- nil MPSV k tomu, aby mohlo prováděcím předpisem uložit objednateli díla³¹⁾ jako budoucímu provozovateli dokončeného díla (představujícího Zařízení třídy I.), že smí dílo uvést do provozu jen na základě odborného a závazného stanoviska orga-

nizace státního odborného dozoru. Tedy strpět něco, co mu žádný, natož zákon č. 174/1968 Sb., neukládá.

Podle mého názoru je to v rozporu s § 39 odst. (3)³²⁾ zákona č. 1/1993 Sb. (ústava České republiky).

2. Ze žádného ustanovení Zákona explicitně nevyplývá, že by organizace státního od- borného dozoru mohla provádět jakékoliv šetření spojené s posouzením stavu Zaříze- ní z pohledu bezpečnosti před jeho uvede- ním do provozu jako nezbytného předpo- kladu k tomu, aby vůbec mohla³³⁾ na jeho podkladě podat odborné a závazné stano- visko. Nakonec ani příloha k vyhlášce č. 398/2001 Sb.³⁴⁾ neobsahuje tomuto odpo- vídající položku pro poplatek za realizo- vaný výkon!

Pozn.:

Mohu doložit případ, kdy organizace stát- ního odborného dozoru (tehdy ještě jako In- stitut technické bezpečnosti Praha) do stano- viska inspekční zprávy uvedla: „V rámci in- spekce nebyla provedena kontrolní měření“, přesto nebo snad právě proto, aniž by zkou- mala být jen splnění náležitostí výchozích re- vizí dokončeného díla, souhlasila s předáním zařízení (podle § 4 odst. 7 vyhl. č. 20/1979 Sb.) odběrateli. Jinými slovy, inspekční ná- lez byl jen „inventurním“ seznamem papíro- vých dokladů.

Stát si zadělává na „průšvih“. V situaci, kdy bude chtít investor – nebo provozovatel v jedné osobě, uvést Zařízení (dílo) do pro- vozu a Technická inspekce České republiky (TIČR – od 1. ledna 2010) „nestihne“ vydat onu listinu – odborné a závazné stanovisko – nebo jej včas doručit (způsob doručení není Vyhláškou stanoven), pak se stát může do- čkat žaloby.

Není totiž ani stanovena:

- lhůta dokdy po oznámení připravenosti k vykonání úkonů dozoru na dokončeném díle musí být dozor zahájen,
- lhůta pro vypracování takového stanovis- ka ode dne vykonání dozoru za účelem po- souzení stavu Zařízení z pohledu splnění požadavků bezpečnosti Zařízení (díla) při jeho montáži,
- max. přípustná doba vykonání vlastního dozoru (libovůle podněcující korupční jed- nání), o průkazní povinnosti takovou listi- nu doručit nemluvě.

(pokračování)

²⁵⁾ Zákon č. 251/2005 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

²⁶⁾ Čl. 39 odst. 7 Legislativních pravidel vlády: Vyhláška jako prováděcí předpis k zákonu může být vydána pouze na základě výslovného zmocnění v zákonu k jejímu vydání a může obsahovat pouze právní normy, kterými nejsou překračovány meze tohoto zmocnění.

²⁷⁾ Právnícké osoby a podnikající fyzické osoby.

²⁸⁾ Každý občan může činit, co není zákonem zakázáno, a nikdo nesmí být nucen činit, co zákon neukládá.

²⁹⁾ Povinnosti mohou být ukládány toliko na základě zákona a v jeho mezích a jen při zachování základních práv a svobod.

³⁰⁾ § 6a odst. 1 písm. a) zákona č. 174/1968 Sb.

³¹⁾ Dílo ve smyslu § 536 odst. 2 zákona č. 531/1991 Sb. (obchodní zákoník), ve znění pozdějších předpisů.

³²⁾ Ministerstva, jiné správní úřady a orgány územní samosprávy mohou na základě a v mezích zákona vydávat právní předpisy, jsou-li k tomu zákonem zmocněny.

³³⁾ Na základě § 6a, odst. 1 písm. a) Zákona.

³⁴⁾ Vyhláška o stanovení poplatků za činnosti organizací státního odborného dozoru při provádění dozoru nad bezpečností V TZ ve znění pozdějších změn pro- vedených vyhláškou č. 112/2005 Sb.